

²⁴Odahívták tehát másodszor is azt az embert, aki nemrég még vak volt, és ezt mondták neki: Dicsőítsd az Istent: mi tudjuk, hogy ez az ember bűnös. ²⁵Ő így válaszolt: Hogy bűnös-e, nem tudom. Egyet tudok: bár vak voltam, most látok. ²⁶Ekkor megkérdezték tőle: Mit tett veled? Hogyan nyitotta meg a szemedet? ²⁷Ő így válaszolt: Megmondtam már nektek, de nem hallgattatok rám. Miért akarjátok ismét hallani? Talán ti is a tanítványai akartok lenni? ²⁸Megszidták, és ezt mondták: Te vagy az ő tanítványa, mi Mózes tanítványai vagyunk. ²⁹Mi tudjuk, hogy Mózeshez szólt az Isten, de erről azt sem tudjuk, honnan való. ³⁰Az ember így válaszolt nekik: Ebben az a csodálatos, hogy ti nem tudjátok, honnan való, mégis megnyitotta a szememet. ³¹Tudjuk, hogy Isten nem hallgat meg bűnösöket; de ha valaki istenfélő, és az ő akaratát cselekszi, azt meghallgatja. ³²Örök idők óta nem hallott olyat senki, hogy valaki megnyitotta volna egy vakon született ember szemét. ³³Ha ő nem volna Istentől való, semmit sem tudott volna tenni. ³⁴Erre így feleltek neki: Te mindenestől bűnben születél, és te tanítasz minket? És kiközösítették. ³⁵Meghallotta Jézus, hogy kiközösítették, és amikor találkozott vele, megkérdezte tőle: Hiszel te az Emberfiában? ³⁶Ő így válaszolt: Ki az, Uram, hogy higgyek benne? ³⁷Jézus így felelt neki: Látod őt, és ő az, aki veled beszél. ³⁸Erre az így szólt: Hiszek, Uram. És leborulva imádta őt.

Jn 9,24–38

Keresztény gyülekezet, szeretett testvéreim a Krisztus Jézusban!

Ha valaki elolvassa a három első evangélium, a szinoptikusok egyikét, majd után Jn-t, akkor azonnal észre fog venni jelentős különbségeket. Ezek közül az egyik, hogy a szenvedéstörténetet leszámítva Máté, Márk és Lukács sok történetet mond el, Jézus találkozásait és csodáit, és kisebb a hangsúly a tanításon. János evangéliuma ellenben nagy beszédeket tartalmaz, és itt mond Jézus legtöbbet önmagáról. (Ez amiatt is alakulhatott így, mert János, aki egyébként valószínűleg ismerte a másik három evangélium valamelyikét, mint szemtanú, olyan tanításokat és eseményeket akart felidézni, amelyek abban nem szerepeltek, amelyekről esetleg Jézus csak szűk körben beszélt, pl. a Nikodémussal való találkozást.) Ugyanakkor János mégis megőrzött számunkra két csodaelbeszélést, azokat azonban nagyon részletesen mondja el. Az egyik Lázár feltámasztása a 11. fejezetben, a másik pedig a vakon született ember meggyógyítása a 9-ben. Ez utóbbinak a végéről van a felolvasott szakaszunk. Ez már nem is a csoda elbeszélése, hanem annak fogadtatásáról szól. A vallatók a farizeusok, Jézus kezdetektől fogva való ellenségei. Itt még csak kiközösítik a meggyógyított vakot, két fejezettel később, Lázár feltámasztását követően a nagytanács (a szinodrium) elhatározza Jézus, majd Lázár megölését is.

Jézus szombaton gyógyítja meg a születésétől fogva vak embert. Ez a farizeusokat felháborítja, ezért kihallgatják őt is, a szüleit is. Nincs kétség, ez az ember vakon született, most pedig lát. Ezt nyilvánvalóan isteni beavatkozásnak kellene tartani, de van egy bökkenő, ez pedig a szombati munkavégzés isteni tilalma. Isten nem szegheti meg a saját törvényét, még ő sem tehet jót szombati napon! Tipikus példája ez annak, amikor a formális vallásosság erősebb Isten valóságos, embert szerető és mentő akaratánál, cselekvésénél. Ezt követi egy második kihallgatás, és itt kapcsolódunk be a történetbe.

Az első, amit azonnal észre kell vennünk, hogy a farizeusok azonnal megbélyegzik Jézust és a meggyógyítottat is: bűnösök. Jézusról: „mi tudjuk, hogy ez az ember bűnös”, a férfiről: „te mindenestől bűnben születél”. A meggyógyított nem akar ebben állást foglalni, csak ennyit mond: „Tudjuk, hogy Isten nem hallgat meg bűnösöket; de ha valaki istenfélő, és az ő akaratát cselekszi, azt meghallgatja.” Még ez a tanulatlan fickó oktatja ki a szupervallásos vezetőket.

Ezt a megbélyegzést együtt kell látnunk azzal, amit a történet legelején olvasunk: „Tanítványai megkérdezték tőle: Mester, ki vétkezett? Ez vagy a szülei, hogy vakon született? Jézus így válaszolt: Nem ő vétkezett, nem is a szülei, hanem azért van ez így, hogy nyilvánvalóvá legyenek rajta Isten cselekedetei.” Rengeteget gondolkodtam már azon, hogy Jézusnak ezek a mondatai vajon csak erre a vakon születettre vonatkoznak-e, vagy minden sérült, fogyatékkal élő emberre. Vajon nyilvánvalóvá lesznek Isten cselekedetei egy mai vakon, süketen, bénán, értelmi fogyatékoson vagy mozgássérültön?

Van egy nálam 10 évvel fiatalabb unokaöcsém, aki születésétől fogva mozgáskorlátozott. Nem működik a két lába és az egyik karja sem. Soha életében nem tudott az anyja ölébe futni, nem tudta őt átölelni, nem tudta az apja jobbát megszorítani, nem tudta a feleségét felkapni a karjaiba, nem tudta megtanítani a lányait biciklizni, de még egy simogatás is csak sután sikeredik neki. Ilyen közletről érintettként ez a kérdés újra és újra felmerül bennem: Vajon hogyan válnak nyilvánvalóvá rajta Isten cselekedetei? Ismerve egyébként az ő életét, aki elsőként végezte el a Bölcsészkart tolócsisként, sohasem hallottam őt, hogy Istent vádolta volna az állapotáért, még mindig nem tudom a választ a kérdésemre.

Azt azonban meg kell látnunk, hogy mennyire másként fordul Jézus az ilyen elesettekhez, mint korának vallási vezetői. Ők leginkább elítélték és nem vettek róla tudomást. Bűnben született – bélyegzik meg rutinból. Jézus ellenben odafordul hozzá, meglátja szükségét és isteni hatalmát felhasználva meggyógyítja őt. Valóban, az unokaöcsém gyógyulásáért végzett beavatkozások és elmondott imák nem hozták meg a várt eredményt, ugyanakkor melyikünk ne tudna kiimádkozott gyógyulásról beszámolni. Én magam élő tanúja vagyok egy ilyen esetnek.

A második tanítása ennek a történetrésznek az, ahogyan a meggyógyított vak bizonyosságot tesz az őt vallatók előtt. Nem kevesebbet állít, minthogy szerinte Jézus által Isten gyógyította meg őt. Amikor arról beszél, hogy Isten nem hallgat meg bűnösöket, akkor a 66. zsoltárra utal: „Ha álnok szándék lett volna szívemben, nem hallgatott volna meg az Úr.” (Zsolt 66,18) Ezt állítja Salamon király is: „Távol van az ÚR a bűnösöktől, de az igazak imádságát meghallgatja.” (Péld 15,29) És Ézsaiásnál is találkozunk ezzel a gondolattal: „Ha felém nyújtjátok kezeteiket, eltakarom előletek a szemem; bármennyit is imádkoztok, nem hallgatlak meg benneteket,

hiszen a kezetekhez vér tapad!” (Ézs 1,15) Isten tehát maga jelentette ki, hogy bűnös embert nem hallgat meg. De hát akkor mi miért imádkozunk egyáltalán?!

Jézus arra biztat minket János evangéliumának más helyén, hogy az ő nevében kérjünk az Atyától, rá hivatkozva fogalmazzuk meg kéréseinket. Ha ezt tesszük, akkor valóban az egyetlen bűntelen érdeméért kaphatunk meghallgatást.

Itt van ez a meggyógyított ember, és félelmet nem ismerő módon odaáll a farizeusok elé. Melyikünknek nem remegne a lába vagy a hangja? Ki ne fontolná meg minden mondatát, hogy azzal ki ne váltsa a vallási vezetők, a hatalmasságok és befolyásos, tekintélyes emberek haragját. Belőle azonban dől a szó. Még meg is fricskázza őket, amikor azt mondja, hogy „ti nem tudjátok”. A személyesen megtapasztalt isteni jelenlét ereje mennyivel nagyobb a tétélesen megtanult merev vallásosságnál. Olyan emberek állnak itt egymással szemben, akik egészen eltérő módon viszonyulnak Jézushoz. A farizeusok figyelik, méregetik őt, mérlegelik a tetteit, összevetik az általuk jól ismert szabályokkal, és ez alapján hoznak ítéletet. A meggyógyított ember pedig egyszerűen belekerült Jézus vonzáskörébe és nem tud, de nem is akar szabadulni tőle. Ujjong és lelkes, nyilván a gyógyulása okán is, de legalább annyira annak is, hogy tanúja lehetett valami rendkívülinek, hiszen – ahogy említi is – „örök idők óta nem hallott olyat senki, hogy valaki megnyitotta volna egy vakon született ember szemét.” Én pedig itt vagyok élő bizonyítékául annak – mondja –, hogy Isten nem olyan, amilyennek ti gondoljátok, amilyennek ti megalkottátok magatoknak. Mert Istennek sokkal fontosabb az ember, és az iránta érzett olthatatlan szeretet, mint a merev vallási szabályok. A farizeusok elméleti vallásossága áll szemben a ténnyel. Ők utalnak Mózesre, a szombatról szóló szabályra, a gyógyult ember pedig csak ennyit mond: eddig nem láttam, most már látok. Az elmélet szép, a vallási tanítás és szabályok fontosak, de a tények más utat mutatnak, az életem gyökerestől megváltozott.

Ez alapján azt kell mondanunk, hogy jaj annak a keresztény közösségnek, amely elítéli és kiveti magából a szokatlant, az eltérőt, amely formai és nem tartalmi szempontok szerint alkot véleményt valamiről vagy valakiről. Láttuk mi lett itt is a következmény, a farizeusok kiközösítették ezt a szerencsétlent. Azaz nem léphetett be többet a zsinagógákba és a templomba, mintha nem is a kiválasztott nép fiaként született volna.

Ugyanakkor kívánom magunknak ennek az embernek a felszabadult, és gátak nélkül hömpölygő örömét! Tudjunk így örülni az Atya jelenlétének, a Fiú által nyújtott kegyelemnek, a Szentlélek munkája megtapasztalásának, a ki nem mondott, mégis meghallgatott kéréseknek. Költözzön belénk ez a bizonyoságtévő erő, amely árad a vakon született emberből. Azt is vegyük észre, hogy itt még fogalma sincs arról, hogy valójában Jézusban kivel van dolga. Ki ez a csodatévő orvos, vándortanító.

A harmadik üzenet a történetből, amire figyelniünk kell, az a meggyógyított és Jézus történetet lezáró beszélgetése. Jézus megtudja, hogy kiközösítették ezt az ártatlan embert, aki semmi többet nem tett, mintsem, hogy bizonyoságot tett Isten rajta elvégzett munkájáról.

Jézus megkérdezte tőle: „Hiszel te az Emberfiában?” Furcsa kérdés ez, hiszen erős írásismeretet feltételez. Ezt a kifejezést – akik járnak a keresztúri Nikodémus-körbe, azoknak ez már ismétlés lesz, hiszen ott ez többször is előkerült már – Ezékiel és Dániel könyvében

olvassuk. Olyan valakiről van szó, aki az idők végezetén Isten küldöttként megjelenik, és részt vesz az isteni rend helyreállításában. Az Ószövetségben nem olvasunk arról, hogy ő maga az Isten, vagy isteni személy lenne, Jézus mégis számos alkalommal önmagára használja ezt a címet.

Emberünk értetlenül is áll a kérdés előtt. „Ki az...?” – kérdez vissza. Úgy van ezzel, mint az etióp kincstárnok, aki olvassa Ézsaiás könyvét, de amikor Fülöp megkérdezi tőle, hogy érted is, amit olvasol, akkor bevallja, hogy nem, hiszen senki meg nem magyarázta még neki. Megáll előtte Jézus, akinek két dolgot köszönhet. Egyrészt a látását, másrészt a kiközösítését. Akár még haragudhatna is rá. De Jézus jelenléte, a vele való találkozás el kell, hogy billentse őt valamerre. Jézus felfedi kilétét, elárulja, hogy bizony ő az Emberfia. Ez még nem lenne nagyon meghökkentő, de a hitre kérdez rá, ami viszont csak Istennek jár ki. Jézus nem titkolózik, nem tiltja meg, mint számos más történet végén, hogy erről bárkinek is beszéljen, hanem kijelenti, ő az.

És ekkor hull le a lepel a meggyógyított szeméről. Egyből összeáll a kép. A testi szeme után a lelki szeme is megnyílik. Átélt egy csodát, amely őt személyesen érintette, de nem volt tisztában az erőről, amely ezt elvégezte vele. Erre Jézus azt mondja, hogy ő a csodatévő, az isteni erővel gyógyító, ő az, akiben hinni kell. A mi emberünk térde pedig erre megrogyik, leborul és imádja Jézust.

Lássuk meg azt a fejlődést, amelyen emberünk végigmegy. Kezdetben vak, testi és lelki értelemben is. Először „egy ember”-nek látja Jézust, azután prófétának, majd Istentől valónak, de a vele való találkozás során kimondja a Kyrios-t, azaz Úrnak és Istennek nevezi őt. Ez minden ember hitre jutásának útja. Minél többet tudunk meg Jézusról, annál előrébb jutunk ezen az úton, amelynek a vége a térdre rogyás.

Itt visszautalok az oltárnál felolvasott ószövetségi ígére is, ami az Egyiptomból kivonult nép és Isten egymásra találásának története volt. Amikor Isten felajánlja a szövetséget a nép számára, ők pedig elfogadják azt, és kijelentik: „Megtesszük mindazt, amit az ÚR mondott.” Ez az a pillanat, amikor a nép, megtapasztalva a szabadító hatalmat, bizalmát Istenbe veti. (Az már más kérdés, hogy ezek a pozitív élmények mennyi idő után halványulnak majd el, és öntenek inkább maguknak aranyból bálványt, lesznek hűtlenek a Szabadítójukhoz.)

Emberünk – a szó szoros értelmében – látott és hitt. Eszünkbe juthat Tamás apostol, aki nem volt ott a Feltámadt Jézus első megjelenésekor, ezért kételkedett. Majd amikor találkoztak, ő is leborult és Istenének szólította Jézust. Erre a Feltámadott ezt mondta neki: „Mivel látsz engem, hiszel: boldogok, akik nem látnak, és hisznek.” (Jn 20,29) Ez a mondat mindannyiunknak szól, boldogok vagyunk, mondja nekünk is Jézus, hogy nem látjuk és mégis hisszük, hogy – Tamás szavaival szólva – ő az Urunk és Istenünk.

Még mindig nem tudom, hogyan lesznek nyilvánvalóvá Isten cselekedetei egy mai vakon, vagy mozgássérültön ebben a világban. Azt azonban tudom, hogy az üdvösség egészen más lesz. Hogy honnan tudom? Onnan, hogy ígéretünk van rá! A trónon ülő Feltámadottól hallotta János: „Íme, újjáteremtek mindent.” (Jel 21,5) És ahogy a teremtés az első változatában is tökéletes volt, Jézus azt ígéri, hogy tökéletes lesz a második teremtés is. Erről tesz bizonyosságot Pál is: „Elvettetik romlandóságban, feltámasztatik romolhatatlanságban; elvettetik

gyalázatban, feltámasztatik dicsőségben; elvettetik erőtlenségben, feltámasztatik erőben. Elvettetik földi test, feltámasztatik lelki test.” (1Kor 15,42–44) Így tehát biztosak lehetünk abban, hogy mindannyian fájdalom, kín, nyomorúság, mankó és tolókcsci, és mindenféle fogyatéék nélkül állhatunk majd a mennyei trónus körül. Ott, ahol nem csak a Feltámadottal, de egymással is találkozásunk és örök közösségünk lesz.

Ima:

Áldunk téged, Krisztus, hogy megnyitottad ennek a vaknak a szemét, hogy után megkerested őt, és nem csak a testi, de a lelki látását is visszaadtad neki.

Állj meg előttünk is! Nyisd meg szemünket, hogy meglássunk téged, és benned azt a mestert, akinek látásunkat köszönhetjük. Add meg azt a meghatározó élményt és bátorságot is, hogy hirdessük mindenkinek, még a veled ellenséges vagy közömbös embertársainknak is, hogy Te élsz, hogy megálltál előttünk, és hitet ébresztettél bennünk.

Urunk, add meg, hogy mindenki eljusson erre a látásra, hogy majd együtt dicsérhessünk téged lelki gyógyultként örök dicsőségedben.

Ámen

Zászkaliczky Pál (ifj.)